

Izhaja razen nedelj in
praznikov vsak dan
ob 10. uri dopoldne.

Uredništvo je v Ljubljani,
Frančiškanska ulica št. 6/I,
Učiteljska tiskarna.

Dopise frankirati in pod-
pisati, sicer se ne priobčijo.
Rokopisi se ne vračajo.

Oglasi: Prostor 1x55 mm
po K 2. Uradni razglaš,
poslano ter notice isti pro-
stor K 3. Pri večjem na-
ročilu popust.

NAPREJ

Glasilo jugoslov. socialno-demokratske stranke.

Telefonsko št. 512.

Naročnina: Po pošti ali z
dostavljanjem na dom za
celo leto K 336, za pol
leta K 168, za četrt leta
K 84, za mesec K 28. Za
inozemstvo mesečno K 45,
letno K 540.

Reklamacije za list
so poštne proste.

Upravištvu je v Ljubljani,
Frančiškanska ulica 6/I,
Učiteljska tiskarna.

Razorožitvena konferenca v Washingtonu.

Z velikanskim pompom so skli-
cali v Washington konferenco, na
kateri, rekli so tako, bodo sklepali o
razorožitvi in »večnem miru«. Se-
veda je to le fraza, zakaj nihče ne
more pričakovati, da bodo tiste dr-
žave, ki so zmigale in ki imajo ve-
lik interes na tem, da ohranijo svo-
jo oboroženo silo v obrambo kolonij
in v izterjanje vojnih dolgov, torej
izrecno v interesu imperialistične-
ga kapitalizma sklepale drugače.

Francija in Italija sta celo trdili,
da sta premalo oboroženi, Japonska
je sicer protestirala proti oborože-
vanju drugih držav, ker je silno eks-
ponirana, ter se boji Anglije in Zedi-
nenih držav. Edino Anglija je dala
zagotovilo, da začasno preneha gra-
diti dve novi veliki vojni ladji. Vsi
drugi sklepi pa se tičejo le razoro-
ženja toliko, kolikor se zdi udelež-
nim konferenci potrebno, da se
ohrani ravnotežje.

Take konference in dogovore
smo imeli tudi pred svetovno vojno,
toda vojna je prišla in videli smo, da

so bile vse države čez ušesa oboro-
žene. Za to je skrbel svetovni kapi-
talizem, ki vodi prav tako Washing-
tonsko konferenco, kakor je vodil
one pred svetovno vojno.

Jasno je, da take mirovne in raz-
orožitvene konference svetovnega
kapitalizma ne morejo imeti druge-
ga namena, kakor varovati kapita-
lizem, varovati obstoječo družbo in
interese tistih, ki imajo gospodar-
sko in politično moč, da vladajo nad
takimi prireditvami.

Washingtonska konferenca ni po
našem mnenju nič drugega kakor
nova spletkarija, nova faza razvoja
medsebojnih odnosov, ki pa s ta-
kimi konferencami postajajo le bolj
in bolj zapleteni, dokler niso razno-
re toliko, da izbruhne nov
konflikt, ne pa vojna.

Ta pečat je pritisnjen tudi tej
konferenci, na kateri je prišlo že se-
daj nezaupanje in medsebojni strah
do jasnega izraza. Razoroženje in
trajen mir sta zastavici, ki z njima
mahljajo narodom.

Albanska pustolovščina.

Dne 17. t. m. je zboroval v Pa-
rizu svet Zveze narodov pod pred-
sedstvom Leona Umgeyosa. Na raz-
pravi je bil konflikt med Albanijo in
Jugoslavijo.

Našo belgrajsko vlado zastopata
delegata naš pariški poslanik dr.
Bošković in pomočnik zunanjega
ministrstva Tiča Popović, Albansko
pa Mides Fokieri in Frateri.

V razpravi je angleški delegat
Fischer obrazložil povede, ki so do-
vedli angleško vlado do tega, da je
zahtevala, da se albanski spor zara-
di mej reši potom Zveze narodov.
Izjavljala angleškega delegata so za
nas zelo zanimiva, ker nam v jarki
luči razkrivajo zakulisno in lalko-
miselno znanje politiko, o kateri
celo naši poslanci niso mogli na la-
hek način dobiti informacij, ker je
vsa naša zunanja politika še danes
brez vsakršne kontrole od strani na-
rodnih zastopnikov, parlamenta. An-
gleški delegat je najprej povdajal,
da sta Jugoslavija kakor tudi Alba-
nija članici Zveze narodov in da sta
se obe svedeno obvezali, da bosta
kot članici izvrševali vse obvezno-
sti. Angleški delegat je Jugoslaviji
pa tudi Albaniji očital kršitev pakta
Zveze narodov, ki pravi, da se mo-
rajo članice v slučaju spora pod-
vreči najprej arbitraži in proučeva-
nju potom sveta Zveze narodov ter
da nimajo pravice uporabljati oro-
žja prej, nego so minili trije meseci,
ko je padla odločitev arbitraže.
Vsled tega je angleška vlada tudi
zahtevala, da se je sestal svet Zve-
ze narodov.

Angleški delegat je omenjal vpad
Marka Gjonija v severno Albanijo
meseca julija t. l., ki pa je bil od Al-
bancev odbit in se je Gjonij unaknil
v Prizren. Nadalje je omenjal na-
pad Halida Lešija z 12.000 konjati
v mesecu avgustu. Nadalje je nava-
jal razgovora z jugoslovanskim
glavnim poveljnikom čet na alban-
ski meji, ki je izjavil: Ako bomo pri-
sileni pričeti z vojaškimi operaci-
jami, Vam jamčim, da se ne usta-
vim, dokler ne pridem do Jadrans-
kega morja in ne zavzamem Dra-
ča. Ne da bi se spjičala v razpravo
o podrobnostih, pravi Fischer, je
angleška vlada tudi dobila vesti, da
obstoji gotov načrt z namenom od-
cepiti severno Albanijo od transke
vlade, in sicer na ta način, da se pri-
dohe nekateri miriditski voditelji za
to, da proglase neodvisno republiko.
Kako bi se moglo drugače razložiti,
da so miriditski vpadi od 2. av-
gusta vodili častniki jugoslovenske
vojske (!) in da je bil vpad Miriditov
organiziran na ozemlju kraljevine
SHS. Razen tega se je med rečnimi
četami, ki so tvorile miriditsko vo-
jsko ugotovila navzočnost kontin-
genta ruskih čet, ki so bile prej del
Wranglove vojske. Nadalje, zakaj
je proglas o miriditski republiki da-
tiran na ozemlju kraljevine SHS in
zakaj je objava teh vesti izhajala
samo preko presbiterja kraljevine
SHS. Na drugi strani tudi belgraj-
ski listi niso skrivali, da je belgraj-
ska vlada podpirala miriditsko gi-
banje. Fischer je nadalje izjavil, da
je angleška vlada z ozirom na veli-

ko število dokumentov prepričana,
da krščansko prebivalstvo Albanije
in njegovi voditelji žele edinstvo
Albanije in da je želja za ustvaritev
miriditske republike bila samo izgo-
vor za opravičenje akcije. Zatem je
Fischer govoril o postopanju jugo-
slovenskih čet v Albaniji ter nava-
jal na podlagi albanskih poročil slu-
čaje plenitve in porušenja vasi ter
je izjavil, da so dejstva navedena v
albanskih poročilih, potrjena z brzo-
javko angleškega konzula v Draču.

Jugoslovanski delegat dr. Bo-
šković je na vse to odgovoril, da
poda posebni ekspozé na prihodnji
seji, postopanje jugoslovanske vlade
pa je opravičeval z vpadi albanskih
čet na naše ozemlje in s tačasnó iz-
javo albanske vlade, da ni zmožna
zabraniti albanskim četam napad. H
koncu pa je izjavil, da naša vlada
sprejema sklep konference poslani-
kov, t. j. da hoče izdati svojim če-
tam ukaz, da se odstranijo z demar-
kacijske črte. — Glede gibanja v
Severni Albaniji je dr. Bošković iz-
javil: »Ne morem prikrivati svojih
simpatij napram tem krščanskim
plemenom, kakor tudi ne svojih želj,
da bi dobili posebno avtonomijo.

Albanski delegat je nato izjavil,
da pošta tudi on poseben ekspozé,
ter da sprejema Albanija v vsakem
slučaju sklep konference poslaničkov
glede mej Albanije. Omenjal je, da

je Albanija porabila milijon frankov
za vojskovanje v Severni Albaniji,
pri čemer niso vštete izgube na pre-
bivalstvu. Albanija si pridržuje pra-
vico zahtevati odškodnino.

Albanski konflikt je torej kon-
čan s podanimi izjavama, da se Ju-
goslavija in Albanija podvržeta od-
ločitvi poslaniške konference glede
mej. Ta konflikt, ki nas je po nepo-
trebnem veljal mnogo nepotrebnih
človeških žrtev in stroškov in o ka-
terem je odločala naša zunanja poli-
tika brez vednosti in kontrole par-
lamenta, je državi zelo škodoval. In
vlada je v tem konfliktu ravnala
povsem pustolovsko!

In »Jutro« nima zato prav no-
benega povoda, da se zgraža nad
pismom našega dopisnika iz Belgra-
da, ki je povedal resnico o albanski
aferi in je najodločnejše obsodil pod-
piranje miriditskega upora v Alba-
niji. Žal, da ni primerno že sedaj
razpravljati podobnejše o tej stvari.
Zato se čudimo, da se hoče »Jutro«
spuščati v polemiko, ko ve, da bi ta
polemika mogla postati nevarna
državnim interesom. Ko pa bo al-
banska afera mednarodno likvidira-
na, tedaj bomo pa pobliže govorili o
stvari — v interesu ljudstva, drža-
ve in človečanstva!

Pod kontrolo tudi z zunajo po-
litiko!

Udarec po upokojenih rudarjih.

Kdo laže?

Na linbo Trboveljski družbi so
hoteli demokrati in radikali poti-
homa razveljaviti naredbo o pokra-
jinskem skladu za upokojene in in-
validne rudarje. Za nas ni v tem
vprašanju prav nobenega dvoma,
čepav »Jutro« trdi, da smo slišali
nekaj zvoniti. To hočemo tudi do-
kazati.

Okolo 20. avgusta 1921 je izšla
v »Službenih Novinah« naredba o
socialnem zavarovanju. To na-
redbo je objavil tedaj ljubljanski
»Radni List«. Naredba je imela ta-
krat 184 paragrafov, naredba pa, ki
je predložena zakonodajnemu ods-
etu ima 210 paragrafov. In v 209-
paragrafu so navedene vse tiste so-
cijalne naredbe, ki ostanejo v
veljavi. Med naredbami navedenimi

v tem paragrafu pa ni te o pokrajin-
skem skladu. Po ustavi torej izgubi
v šestih mesecih veljavo.

Te mislimo, je dovelj jasen do-
kaz, da je bil tu namen zatajiti to
naredbo in prepustiti onemogle ru-
darje svoji usodi.

Iz tega dejstva sledi jasno, kako
neresno skuša »Jutro« to namera-
vano gorostasno krivico, naperjeno
onemoglim rudarjem, iztihotapiti.
Ako bi bil naš list molčal, bi bila
ta naredba lepo tiho ugasnila, dol-
žili bi bili Trboveljsko družbo in
kdo ve koga še, vendar so pa krivci
le tani, kjer se dela vladna politika.

Taka je stvar. Te informacije
smo dobili iz krogov, ki sede precej
blizu naših parlamentarcev.

Mi nočemo lagati!

Politične vesti.

+ Naš državni proračun, ki bo
te dni predložen narodni skupščini
v sklepanje, izkazuje deficit 997 mi-
lijarov dinarjev! Ta deficit namera-
vajo vladne stranke pokriti z dav-
koma na imetje in z doklado na ne-
postredni davek.

+ Zaradi Albanije. Zveza naro-
dov bo odposlala preiskovalno ko-
misijo v Albanijo.

+ Politična kronika. »Jugoslavi-
ja«, narodno-socialni list, razprav-

lja zadnje dni o »narodnem prebue-
nju v Afriki«.

+ Davek na vojne dobičke. Za-
konodajnemu odboru v Belgradu je
bila 17. t. m. predložena naredba o
davku na vojne dobičke. Ko je pred-
sednik vprašal, ali se naj ta naredba
sprejme v načelu ali ne, so se takoj
dvignili hrupni glasovi kapitalistič-
nih zastopnikov, da naj se o tej na-
redbi nič ne razpravlja in da naj se
spet lepo vrne finančnemu odboru,
ker ima taka reč čas čakati in jim je
zelo nejlubo razpravljati o kaj ta-

kem. — Naša napoved, da bodo ka-
pitalistični zastopniki vprašanje za-
klena o vojnih dobičkih položili zo-
pet ad acta, se je uresničila! Raz-
pravljjanje o naredbi so meščanski
zastopniki odklonili!

+ Italijanska vlada je priznala
albansko vlado.

+ Avstrijski zasedli Zpadno
Madžarsko. Z Dunaja poročajo, da
je bila dne 17. t. m. vojaška zasedba
Zpadne Madžarske končana.

+ Upori proti Angležem v Indiji.
Pri prihodu waleškega princa v
Bombay je prišlo do resnih nemirov,
ki izvirajo iz indijske agitacije. Ve-
liko število oseb je bilo usmrčeno ali
ranjeno.

+ Slavko ameriških rudarjev, ki
je trenutno ponehala, je povzročil
nov trik podjetnikov, ki so hoteli de-
lavcem odvzeti njih sindikalne pri-
spevke, češ, da jih bodo sami odda-
jali v organizacijske blaginje. To je
seveda vzbudilo silen odpor, ker
podjetniki so hoteli na ta način do-
biti nadzorstvo nad organizacijami.
Kakor rečeno, se je potem začela
stavka po raznih krajih (kakor v
Pittsburghem revirju, kjer je za-
stavkalo čez 35.000 rudarjev), kjer
so bili podjetniki s svojo namero
posebno podjetni. Sodišče je potem
delavcem priznalo pravico (pač re-
dek slučaj!), nakar so se delavci ne-
kaj pomirili. Vendar boja s tem ni
koniec, ker, če so bili podjetniki zmo-
žni izmisliti si eno nesramnost, si
bodo še drugo.

+ Japonski imperializem se je
drastično razdel v naslednjih be-
sedah, ki jih je admiral tako pove-
dal nekemu francoskemu delegatu
na Washingtonski konferenci: Naša
zveza z Anglijo je bila zlomljena.
Radi bi nas potisnili zopet v naše
meje, toda mi imamo močno posto-
janko v Sibiriji, ki je ne mislimo pu-
stiti in ki nam daje vladu na Kitaj-
skem in čez vso buddhistično zem-
ljo. Če nas oprostijo angleške alkan-
se, smo pripravljani, da stvorimo
blok vseh rumenih plemen. — Ka-
ker »idite, ne govorite japonska bar-
ževanja s prav nič drugačnimi ust-
mi kot evropska. Ljudje si torej
predstavljajo, kako žive milijoni ja-
panskih proletarcev, da, še huj kot
pri nas, ker tam se niso tako orga-
nizirani. Vendar pa se Japonska mo-
či, če grozi z rumenim blokom, ker
rumeni blok pod njeno komando,
brez Fitajske, ki obsega 80 odstot-
no absolutno večino rumenega ple-
mena, ne pomeni ničesar in Kitajska
je danes Japonski ravno radi njene-
ga imperializma nasprotna. Ustvar-
jajo pa se vedno nove možnosti bo-
dohitev moritev. Naj še to omeni-
mo, da hoče Japonska Angleško z
grčnjami prisiliti do zveze, ker bi
bila na ta način krita proti Ameriki.
Evropa postaja vedno bolj orodje in
vedno bolj igrača ...

+ »Chicago Tribune« javlja, da
se je med Zedinjenimi državami in

LISTEK.

Dr. Škapin:
**Mariborsko gledališče
in »Striček Vanja«.**

(Dafje.)

Sedaj pa k »Stričku Vanji«.

Delo je iz zrele realistične dobe
in ima realistično vsebino. So to
»prizori iz življenja na kmetih v šti-
rih slikah« z globoko psihologijo.
—R— pravi: »Potem se je dvignilo
zagrinjalo in na malem odru, ki pa
je bil še zmanjšan, smo videli med
beraško diletantsko kuliserijo pri-
mizi Mihajla Astrova in staro pe-
stunjo Marjino, zmgavajanje z rameni
in marionetno odsekanje geste, čez
pet minut pa je sledilo neko mrmra-
nje, ki naj bi pomenilo menda go-
vorjenje. Potem je šlo v istem štilu
in tempu dalje. Prihajale so na oder

in zopet odhajale figure iz simplici-
sima, slišali smo lažno govorico«
itd. Med vsem je edino očitek preti-
hega govorjenja utemeljen. Pa še to
ne pade toliko na rovaš igralcem in
to zato ne, ker so igrali prvič v ne-
akustični in morda od igralcev še
nepreizkušeni dvorani, ki je bila
skoraj popolnoma prazna. Videli sem
tudi reprizo »Strička Vanje«, pri
kateri se je govorilo glasneje.

—R— je torej padel na »beraško
kuliserijo« in na Testenove dolgo
krile, ki je »pometalo oder«. — Bo-
že! jaz tega nisem opazil, ker sem
imel preveč posla z globoko idejo
psihološkega dela. —R— pa je to,
zdi se, namenoma porabil, da sti-
gmatizira predstavo kot nekako
»šmiro«.

Današnja, poglobljena odrska
umetnost se izogiblje vsakemu ne-
potrebniemu dekoracijskemu balastu,
stremec za čim večjo enostavnostjo.
To velja zlasti za psihološko dra-
mo, kjer se razvija dejanje, motivi-

rano v psihologiji oseb, v drami.
Čim globljeja je drama, tem lažje
abstrahira režiser od vsake kompli-
cirane kulisarije in scenerije. Glavni
del scene tvorijo nastopajoče osebe.
Moderna psihološka drama za-
hteva le toliko kuliserije in sceneri-
je, da se ne nakaže milje, v katerem
se dogaja dejanje. In »Striček Va-
nja« je imel popolnoma miljeju pri-
merno in čisto dostojno kuliserijo.
Kako enostavna in priprosta je ku-
liserija v Strindbergovih, Ibsenovih
in drugih modernih dramah. Ogledal
sem si v Strindbergovi dramatiški
slike posameznih scen njegovih
dram. Kako blagodejno vpliva ta
priprosta in enostavnost: zdi se,
kakor da bi bil človek v svojem
večnem boju z materijo, svobod-
nejši, a hkrati prepuščen v tem boju
le sam sebi.

Stilizacija »Strička Vanje«, ki je
tu kakor pri vsaki umetniški glavno,
je popolnoma odgovarjala psiholo-
gični ideji dela v tempu, dinamiki

govora in molka in celi tehnični igre.
Treba se je seveda poglobiti v su-
jet in v idejo: Iz obraza vsakega
igralca je bilo brati ono moreče tra-
gično dolgočasje, ki je težilo kot
svinčen strupen prah v celim ovz-
dušju. Kdor se je poglobil, kdor je
prišel s čistim srcem v hram, ta je
imel umetniški doživljaj, ta je videl
in slišal »Strička Vanjo«, kakor tudi
njegove sotrpine. »Striček Vanja«
je ostal zvest od začetka do konca
in ni bil dober »kakor pravi« —R—
je v nekaterih prizorih. Vloga Jelene
Andrejevine (ga. Šetinska) spada go-
tovo med najboljše njene stvaritve.
Do sedaj še nisem videl ge. Šetin-
ske tako pristno poglobljene, kakor
je bila tu.

Astrov (Škerl) je bil ravnotako
dober, v nekaterih scenah, kot pija-
nec, prav dober. Tudi Mikulčič v
vlogi profesorja je bil dober; gotovo
spada tudi ta njegova vloga med
najboljše.

Tudi ostali igralci so se pokorili
naravnost mojstrski režiji g. Skr-
binška.

Bistveno napačna je trditev
—R—ova, da bi bil vsak igralec
predstavljal vlogo po svoje. Psiho-
loško v skladu z idejo pesnika,
globoko premišljena ter zelo mučna
režija Skrbinska je odsevala iz cele
igre. Čutili smo, kako ima Skrbin-
šek vsakega igralca v oblasti; vsa-
kemu je vdihnil idejo pesnika in svo-
jo in s tem ustvaril eno najboljših,
najglobljejših umetnin, kar sem jih
videl do sedaj v Mariboru. Igra po-
sameznika, kakor tudi skupna igra
(Zusammenspiel) je bila enako har-
monično zaokrožena, kakor na pr.
»Satan v ženski«, »Smrtni ples« in
par drugih.

To sem si drznil napisati glede
Skrbinskega programa in »Strič-
ka Vanja« in to kljub opozoritvi
—R—a, da se »osmešim«. Mene vodi
le ljubezen do resnice in do gleda-
lišča kot kulturnega zavoda.

Japonsko sklenil dogovor glede otoka Yap. — Amerika dobi Yap, pozneje pa vojno, taki so moderni dogovori.

Nalrovelke.

VPRAŠANJE ZUNANJEGA DRŽAVNEGA POSOJILA.

LDU. Beograd, 19. nov. Danes je finančni minister dr. Kosta Kumandić poročal v svojem klubu v vprašanju najetja posojila v inozemstvu. Iz krugov, ki stoje blizu vlade, se doznavajo, da so angleški pogoji ugodnejši kakor francoski. Bajle bi bil angleški konzorcij pripravljen dati posojilo v znesku 15 milijonov funtov šterlingov proti 8% obrestovanju za dobo 25 let v svrhu zgraditve jadranske železnice in enega pristanišča. Od te vsote bi prešla država 11 milijonov funtov šterlingov v denarju, štiri milijone funtov šterlingov pa v železniškem gradivu.

KLERIKALCI PROTI DAVKU NA VOJNE DOBIČKE.

LDU Beograd, 19. nov. V finančnem odseku zakonodajnega odbora je predlagal posl. dr. Ante Duličić (Jugoslovanski klub), naj se v zakon o davku na vojne dobičke vstavi določilo, da ta zakon nima povratne moči, ker je bil davek na vojne dobičke že prej določen za l. 1916 do 1918. Ta predlog je bil v odboru odklonjen.

PRED FINANČNO KRIZO NEMČIJE.

LDU Berlin, 18. nov. Državni svet se je bavil s tretjim dodatnim proračunom za leto 1921, ki vsebuje prvokrat tudi znesek reparacijskih plačil, ki jih je treba izročiti na podlagi sprejetih ultimata v proračunskem letu 1921, in ki zahteva sedaj v rednem proračunu 75.1 milijard in v izrednem 17.1 milijard mark. Pri nadaljnjem padanju marke je računati z nadaljnjim zvišanjem te vsote. V splošnem računano znaša primanjkljaj za leto 1921 161.6 milijarde.

LDU Berlin, 19. nov. Kako poročajo listi, bo reparacijska komisija najbrže danes odpotovala iz Berlina. Glede uspeha pogajanj med njo in državno vlado se more ugotoviti, da vztrajajo ententne sile na tem, da se morata izplačati reparacijska obroka dne 15. januarja v znesku 500 milijonov žlutarj mark in dne 15. februarja v znesku 100 milijonov žlutarj mark. Reparacijska komisija zleti, da more nemška vlada dobiti to vsoto od nemške industrije.

SPOR MED RUSIJO IN RUMUNSKO.

LDU. Budimpešta, 18. nov. Zunanji minister je ruskemu ljudskemu komisarju za zunanje posle, na njegovo noto z dne 11. novembra odgovoril, da uporabi priliko zadnjikrat sporočiti ruski vladi, da tvori ozemlje med Dnjestrom in Prutom, ki ga ruska vlada označuje kot Besarabijo, sestaven del Rumunije in da oeklanja rumunska vlada pogajati se s sedanjo ali morebitno drugo rusko vlado glede o pripadnosti tega dela, ki je že določena. Nota veli, da bo rumunska vlada v kratkem odgovorila na ostale točke ruske note.

DELATI NAJ GRE!

LDU. London, 19. nov. Poslaniška konferenca je predlagala, naj se bivšemu kralju Karlu dovoli letna apanaža v znesku 25.000 funtov šterlingov. Ta znesek bo plačala Italija, Jugoslavija, Češkoslovaška in Poljska. Avstrija in Madžarska se ne čutita obvezani, udeležiti se plačevanja te apanaže, češ da vsled odstavljenja bivšega vladarja s prestola nista dosegli nobenih ugodnosti.

MEDNARODNA DELOVNA KONFERENCA.

LDU. Ženeva, 18. nov. Na večerajšnji seji je mednarodna delovna konferenca sklepala o konvenciji glede vpeljave prostega dne v tednu v industriji. V polmanskem glasovanju je bila konvencija sprejeta s 73 proti 24 glasovom.

S POLJSKE.

LDU Varšava, 18. novembra. Občinstvo oblega filialko državne

banke in prodaja srebro in tuje valute za poljske marke. Kovinski zaklad banke raste neprestano.

LDU Varšava, 18. nov. Ministrski svet je sprejel zakonski načrt davka na vojne dobičke.

Dnevne vesti.

Tretja javna seja občinskega sveta ljubljanskega se bo vršila dne 22. t. m. ob 5. uri popoldne v mestni dvorani.

Stanovanjski urad. Z magistrata se nam sporoča, da gospod župan ne sprejema strank v stanovanjskih zadevah, ker bi vsako posredovanje od njegove strani bilo protivno določilom stanovanjske uredbe. Edini kompetentni urad v stanovanjskih zadevah je mestni stanovanjski urad, Dunajska cesta št. 40, ki obstoji za sedaj iz magistratnega svetnika dr. Rupnika kot načelnika ter dveh zaprišeženih prisodnikov, in sicer enega iz vrste najemnikov, enega pa iz vrste hišnih posestnikov. Stranke naj se v stanovanjskih zadevah obračajo torej le do tega edine kompetentnega stanovanjskega urada, in sicer samo s pismenimi vlogami v smislu stanovanjskega pravilnika.

Čuden nadpregled. Pod tem naslovom smo prejeli in objavljamo: Dne 16. t. m. sem bil na nadpregledu. Preiskali so me trije zdravniki. Tretji me je najbolj natančno preiskal. Bil je eden najboljših zdravnikov iz deželne bolnice. Konstatiral me je za nesposobnega! Toda glej čudo! Nadpregledna komisija pa je izjavila, da zanjo ni to merodajno, kar je konstatiral tretji zdravnik — specialist iz deželne bolnice. In tako sem bil po 7-mih letih vojaškega službovanja odslovljen brez odškodnine kot brez puške za na granico sposoben s 16 šivi na levi nogi; z desno nogo polno revmatizma, z rano na desni rami, s kosom železa v desni strani prs, s prestreljeno desno roko in s prebito glavno žilo! Ali je to pravica?! Ali se naj tako postopa z nami ubogimi invalidi?!

Razglas. V »Uradnem listu« št. 139 čitamo, da minister Pucelj objavlja tole italijansko naredbo: Prepovedan je uvoz konjskega, pasjega in mačjega mesa v Italijo. — Interesenti se opozarjajo na to naredbo.

Licitacija tobačnih zalog je razpisana za 25 okolišev v Sloveniji v »Uradnem listu« št. 139.

Vstopnice za koncert solista Pavle Holodkova dne 22. t. m. v operi v Ljubljani so že v velikem številu razprodane. Naj si jih vsako pravočasno preskrbi pri blagajni.

Dramatični odsek poverjenstva splošne organizacije vojnih invalidov, vdov in sirot za Ljubljano in okolico vprižori na splošno željo ponovno L. Anzenbergerjevo narodno igro »Krivoprisežnik« in sicer v nedeljo dne 20. t. m. ob pol 8. uri zvečer v Ljudskem domu v Ljubljani. Tovariše invalide, vojne vdove, kakor tudi invalidom naklonjeno občinstvo vabimo, da se v čim obilnejšem številu udeležijo naše prireditve. Vstopnice se dobe v predprodaji v trafikah g. Severjeve v Selenburgovi ulici ter g. Koželja na Sv. Petra cesti 95. in pri blagajni na dan predstave od pol 7. ure zvečer dalje.

Maribor.

Mestni stanovanjski urad mariborski poroča, da so samo ona nakazila in sklepi glede stanovanjskih nakazil veljavni, ki nosijo podpis župana kot predsednika stanovanjskega urada. Člani stanovanjskega sveta niso upravičeni, da bi izdajali kakšna stanovanjska nakazila. Uradne ure mestnega stanovanjskega urada so vsako sredo in soboto od 9. do 12. ure. Stanovanjske zadeve je poročati uradu le pismenim putem in naj se stranke le v izredno nujnih slučajih poslužujejo osebne intervencije v navedenih uradnih urah.

Kulturni vestnik.

Prejeli smo: Ly. Podražaj; Slike z naše rivljere. Cena izdoda 3 dinarje. Ves dohodek prodaje je namenjen penzijskem fondu jugoslovanskih novinarjev. — 9. štev. »Pravde«, v kateri piše N. Fink o novarnosti mulic kot bacilosisilke. Ta številka

prinaša tudi zanimive podatke in slike o praznični mamuti v sibirskem ledu. — 45. štev. »Jugoslovanske Njive«, ki ima zelo raznovrstno vsebino. — 1. štev. II. letnika »Slobodne Reči«, nezavisnega političnega in družinskega lista, ki izhaja v Beogradu in ga ureja M. S. Pijade. V uvodniku govori o jugoslovanskem zakonu o zaščiti države in ga primerja s švicarskim.

Božične razglednice. »Zvezna tiskarna« je izdala in založila serijo šestih božičnih razglednic po originalnih prof. Šaša Santelja. Cena serije je 2.50 dinarja ter se naračuna naravnost pri založbi v Ljubljani, Wolfova ulica 1. Razglednice same niso nikako umetniško delo, toda so lične zunanosti in se bodo dobro prodajale. — la.

Gospodarstvo.

— Mestna hranilnica ljubljanska je prejela obveznice 7% državnega invest. posojila. Oni, ki so podpisali pri tem zavodu posojilo, naj prinesejo ali pošljejo po pošti začasno potrdilo, da prejmejo originalne obveznice. Obveznice se bodo razpisile poštne prosto po naredbi ministrstva za pošte in brzojave.

— Predvojna posojila. Finančni minister je s svojim rešenjem z dne 10. novembra 1921, D. br. 15.934 odredil: 1. da se morejo do vključno 31. decembra 1921 v smislu pravilnika D. br. 4019 ex 1920 »Ur. lista« št. 97 iz leta 1920 naknadno popisati in žigosati obveznice predvojnih posojil bivše Avstro-ogrske monarhije, ki so svojina naših državljanov in ki jih imetniki doslej še niso dali popisati in žigosati. Ta rok se ne bo več podaljšal. 2. Prošnje za naknadno žigosanje naj se z obveznicami vred vpošljejo ministrstvu financ, generalni direktorji državnih dolgov v Beogradu. 3. Vsaka prošnja mora biti po zakonu o takšah opremljena s kolkom po 2 din. Izrecno priporočam, da ta rok velja samo za obveznice predvojnih posojil, dočim je žigosanje obveznic vojnih posojil za zaključeno in se prošnje za naknadno žigosanje vojnih posojil ne bodo upoštevale.

— Naš denar. Zakonodajni odbor je uzakonil predpis, da morajo državne blagajne sprejemati kronске novčance za dinarske po kurzu 1 : 4, in predpis, da se mora železni avstrijski drobiž po 20 vin. sprejemati za 5 par. — Finančno ministrstvo naroči nabavo novega drobiža po 1/4 dinarja v nominalnem znesku 50 milijonov dinarjev.

— Nagrade za iztrijevanje davkov je priznal zakonodajni odbor v Beogradu do l. 1924. Nagrade dobe uradniki in sicer 1%, ako se plača 60 do 70% davka, 2% od plačil 80 do 90% in 3% od plačil 90 do 100% predpisane davka. V težkih okoliščinah iztrijanja se prizna še 1% nagrade. — To je lepo korumpiranje uradništva! Mesto da bi uradništvo pošteno plačevali, pa take odredbe!

— Nemške socialistične strokovne organizacije so poslale državne-mu zboru in vladi naslednje zahteve, ki se naj prično takoj izvrševati, da pride v notranjem gospodarstvu do reda in da se bodo mogli izplačati reparacijski stroški: 1. Država naj ima dobiček od zasebnega bogastva. Akcijske družbe morajo oddati 25 odstotkov svojega kapitala državi, ravno tako manjka industrijsko podjetje in veleposrešništvo s pomočjo primernih davkov; 2. socializacija premogovništva; 3. preureditev prometnih podjetij; 4. zvišanje izvoznih carin, da se doseže izenačba z valuto; 5. pospešeno pobira državnega prisilnega davka; 6. takojšnja pobira vseh davkov; 7. najstrožje obdavčenje vseh deviznih in efektivnih dobičkov; 8. najstrožje korake in kontrolo nad izvoznimi devizami; 9. omejitve uvoza na najpotrebnejše; kontrolo nad zasebnimi monopoli. — Za svoje zahteve bodo nemške strokovne organizacije nastopile z vso svojo močjo. Vsega sicer gotovo ne bodo dosegle, ampak gotovo prav mnogo, ker z njihovo močjo ni dobro hrušk jesti.

— Protiverziški zakon pripravljajo v Nemčiji. Po njem se bodo strogo kaznovali vsi prodajalci, ki bi samovoljno višali cene blaga. Da se bo ta zakon tudi striktno izvajal, za to jamči delavstvo, kateremu

verzištvu najbolj po robu hodi. In v Nemčiji ima delavstvo moč. Pri nas pa igrajo ulogo nemškega delavstva gospodje okoli vlade. In ti nimajo ravno preveč striktnega značaja.

— Tvorilnica sladkorja v Beogradu je prešla v državno last.

— Traini dolg Francije znaša 142 milijard, tekoči dolg 70 milijard frankov. Terjatve Amerike in Anglije so se radi meničnih tečajev podvojile na 73 milijonov frankov. Vojni dolgovi znašajo do 300 milijonov.

Po svetu.

— Draginski izgredi v Berlinu. V petek opoldne je množica oplenila več trgovin v Berlinu. Gruče ljudi so razbijale okna in ropale po trgovinah. Trije izmed storilcev so bili aretirani.

— Ukradli celo lokomotivo. Na postaji Hoyerwerda pri Berlinu se je nahajala na nekem tiru celotna lokomotiva brzovlaka, ki je bila izven službe, ker so se nekateri brzovlaki ukinili. Zgodilo pa se je, da je ta lokomotiva na čuden način izginila in je niso mogli nikjer več izslediti. Vsekakor nenavaden predmet za tatove.

— Nemški železničarji za državne železnice. Razgovori, ki so se vodili zadnje dni med državnim prometnim ministrstvom v Berlinu in velikimi organizacijami železniškega osebja v Nemčiji glede zahtev državne zveze industrijev za privatiziranje železnic, so dovedli do popolnega zedinjenja. Posebno je pomenljivo, da železniško osebje brezpogojno vztraja pri tem, da morajo železnice ostati v posesti države in da se bo v kratkem začela nova organizacija po skupnem posvetovanju uprave in osebja.

Dopisi.

Strokovni shod kemičnih delavcev v Mostah pri Ljubljani, ki se je vršil 11. t. m. kljub temu, da je bilo slabo vreme, dobro obiskan. Predsedoval mu je S. A. F., ki je v kratkih besedah obrazložil pomen shoda. Nato se je oglašil k besedi S. Rele in poročal o poteku meznega gibanja in izpodbijal navzoče sodruga k vstranosti, povdarjajoč, da če ni delavce solidarni, ni mogoče priboriti si grizljaja kruha. Potem je podal predsednik besedo S. Kopaču, ki je govoril približno takole: »V oktoberski revoluciji 1918 nam je obetala naša mlada buržuazija, da mora tudi delavci imeti svoje okence, skozi katero ga bode sonce obsijalo. Ko se je takrat naša kapitalistična družba bala, ker je videla, kako se delavci družijo v svoje organizacije, je dala kar si je delavce zahteval in še celo več. Ali je toliko časa, da si je svojo opozicijo utrdila? Danes, ko je videla, da delavci ni složen in da se tepe med seboj, je začela svojo ofenzivo. Za zgled imamo Zaloško cesto. In sedaj je začela že streljati s kaponi. Hoče nam vzeti 8-urni delavnik in tako dalje, vse do ministrstva za socialno politiko, ki ima nalogo, delavce braniti in delati zakone, ki so koristni proletarijatu. Je treba zakona za starostno zavarovanje, za invalide, za sirote, ki jih je 30.000. Ali hočemo te bedneže prepustiti kratkoma usodi? Veliko je takih sirot, ki nimajo ne sorodnikov in za vse te ima skrbeti mi, za socialno politiko. Ako pa se sedaj hoče ukiniti kako ministrstvo, naj se ukine ministrstvo za vero, ki nima nobenega pomena. Če bi se upala vlada ukiniti ministrstvo za socialno politiko, bo naš parlamentarni klub stopil v najstrožjo opozicijo!« — Nato prebere predsednik shoda resolucijo, ki jo predlaga Strokovna komisija v Ljubljani. Resolucija, ki jo je »Napreje« že objavil, je bila soglasno sprejeta. Delavstvo je pazno zasledovalo in si želi večkrat takega shoda. Zato kličemo S. Kopača, da pride večkrat med nas, da nam bo povedal tudi kaj o delovanju našega parlamentarnega kluba.

Dol pri Hrastniku. (Polomija narodno - socialistične stranke.) V nedeljo dne 13. t. m. je imela NSS javni shod na Dolu pri Hrastniku. Takoj po prvi maši se je zbrala »strašna« množica pristašev NSS iz Hrastnika: bilo jih je kar (7) sedem oseb! Čakali so nekaj časa, nato se je še zbralo okrog petnajst klerikalnih radovednežev. Shod je otvoril poglavar NSS, g. K. Logar, ter prosil klerikalne radovedneže, da ne bi delali medklincev. Nato je podal besedo g. Dobovišek-u iz Celja, kateri je v svojem govoru prvo napadel JNS kar se je skoro še hribovcem dopadlo. Povedal pa ni, da narodni socialci niso nič boljši ker so jih rodili ideesariji. Sedaj nastopa za JDS mlada nčerka NSS, da prevzame ono korpenco, katero dosedaj deli z narodno »ljubeznijo« ali z bičem. Dalje se je govornik sladkoustil ter napadal našo JDS, ter ji hotel očitati, da ima največ nemurjev. Povedal pa ni, da se bili oni, ki so danes najbolj narodni Jugoslovani, prej največji avstrofil. Dalje je napadal mednarodne zveze, ter dokazoval, da na mednarodni podlagi ni mogoče nikak socializem. Dalje je govoril proti tistim delavcem, ki so tuji narodnosti pa imajo službo pri nas. Seveda vse to iz ljubezni do ubogih delavcev, katere je svetovna vojska razkropila šrom sveta in jih poglala s trebulom za kruhom. In te reveže bi rada NSS preganjala, ki so tako bedni, da si ne morejo nabaviti potrebnih sredstev za vsakdanjo potrebo. Potem pa naj gredo k svoji, namu narodu z ničlo! Nazadnje je napadal klerikalno pošast, kar nas nič ne briga. Pri tem ga je zavril neki klerikalni poslušalec. Značilno je, da se mu je zahvalil za govor ondotni klerikalni župan. Istega dne popoldne so imeli shod narodni socialci v Hrastniku z istimi pristaši. Pridrulo se jim je le par njihovihi budalov. Omenil bi še, da so gostije v gostilni godrnjali rekoč, saj sem v no plačal, sedaj moram pa še te budalosti poslušati...

Zelo prijetno pri ribanju hrbta, rok, nog in celega telesa, kot kosmetikum za negovanje kože, zob in ust deluje lekarnarja Fellerja prijetno dišeči »Elsairg«. Mnogo močnejši in boljši kaor francosko žganje in že 25 let priljubljen. 3 dvojinate steklenice ali 1 špeciialno steklenico skupno z zamotom in poštnino za 48 K pošilja: Eugen V. F. Seller, Stubica donja, Elsairg 252, Hrvaško. aa

Risarija

za mizarska dela išče za trajno tovarna mizarskih izdelkov Klančnik & Kompare, Maribor, Mejna ulica 6.

UČITELJSKA TISKARNA

LJUBLJANA, FRANCISKANSKA ULICA ŠTEV. 6

REGISTROVANA ZABEUGA Z OBEJNO ZAVEZO.
TISKOVINE ZA SOLE, ŽUPANSTVA IN URADE. NAJMODERNEJŠE PLAKATE IN VABILA
ZA SHODE IN VESELICE ..

LETNE ZAKLJUČKE

NAJMODERNEJŠA UREDEA ZA TISKANJE CASOPISOV, KNJIG, BROŠUR ITO.
STEREOTIPIJA. LITOGRAFIJA.

I. SANDRIN
LJUBLJANA

velika zaloga
vsakovrstnega

USNJA

kož, podplatov,
gonilnih lermenov

in boksa

na debelo

MESTNI TRG 6

Kapital: 20,000 000 kron.

Slovenska eskomptna banka

Rezerve okrog 6,000.000 kron.

Podružnice: Novomesto in Rakek.

Ljubljana Selenburgova ulica št. 1.

Izvršuje vse bančne transakcije najkulantneje.

Denarne vloge — Nakup in prodaja: efektov, deviz, valut — Eskompt menic, terjatev, faktur — Akreditivi — Borza.